

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Ing. J. F.,** proti žalovaným: **1) Okresní soud v Kladně,** se sídlem náměstí E. Beneše 1997, Kladno, **2) Okresní soud v Nymburce,** se sídlem Soudní 996/10, Nymburk, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2017, č. j. 6 A 90/2017 - 12,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2017, č. j. 6 A 90/2017 - 12, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce doručil dne 28. 3. 2017 Městskému soudu v Praze správní žalobu, kterou se domáhal určení nicotnosti výzvy Okresního soudu v Nymburce ze dne 9. 3. 2017, sp. zn. 3 T 31/2016, a výzvy Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 5 T 52/2013, jimiž byl vyzván k nastoupení trestu výkonu odnětí svobody. Jako žalovaného žalobce označil Ministerstvo spravedlnosti.

[2] Městský soud žalobu usnesením ze dne 5. 4. 2017, č. j. 6 A 90/2017 - 12, postoupil Krajskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že žalobou napadené výzvy byly vydány Okresním soudem v Nymburce a Okresním soudem v Kladně. Za žalovaného proto nelze považovat Ministerstvo spravedlnosti, ale uvedené okresní soudy. Tyto soudy mají přitom sídlo v obvodu Krajského soudu v Praze a nikoliv v obvodu Městského soudu v Praze. Místně příslušným soudem k projednání věci je proto podle § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s."), Krajský soud v Praze, a proto mu usnesením žalobu postoupil jako soudu místně příslušnému (§ 7 odst. 5 s. ř. s.).

[3] Rekapitulované usnesení Městského soudu v Praze bylo žalobci doručeno dne 7. 4. 2017, přičemž v poučení byl žalobce poučen o tom, že proti tomuto usnesení může podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení; v řízení musí být zastoupen advokátem a soudní poplatek vybírá Nejvyšší správní soud.

II.

[4] Dne 10. 4. 2017 doručil žalobce Městskému soudu v Praze podání nazvané „*Odvolání proti postoupení věci Krajskému soudu v Praze*“. V podání uvedl, že proti rozhodnutí o postoupení věci nelze podat kasační stížnost a poučení městského soudu tak bylo nesprávné. Ministerstvo spravedlnosti má sídlo v Praze, tudíž je místně příslušný Městský soud v Praze. I pokud by byl místně příslušný Krajský soud v Praze, neměl by ve věci rozhodovat z důvodu vhodnosti, neboť jeho trestní úsek rozhodoval ve věcech, ve kterých byly následně vydány výzvy k nastoupení trestu. Žalobce navrhl, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze. Dne 17. 5. 2017 žalobce doručil zdejšímu soudu podání ze dne 16. 5. 2017, ve kterém zopakoval, že kasační stížnost lze podat pouze proti rozhodnutí ve věci samé a nikoliv proti usnesení o postoupení věci. Poukázal i na to, že v takovém řízení není povinen platit soudní poplatek, ani být zastoupen advokátem. Nad rámec výše uvedeného poukázal na svou majetkovou situaci a předložil rozhodnutí Úřadu práce – Krajská pobočka v Příbrami, podle něhož je mu poskytován příspěvek na živobytí.

III.

[5] Nejvyšší správní soud vyhodnotil předmětné podání („*Odvolání proti postoupení věci Krajskému soudu v Praze*“) jako kasační stížnost. Žalobce (dále též „stěžovatel“) se v něm totiž domáhá zrušení usnesení správního soudu, přičemž podle soudního řádu správního lze proti rozhodnutí prvostupňového správního soudu (zde městského soudu) podat pouze kasační stížnost; soudní řád správní odvolání podat neumožňuje, a to ani proti usnesení o postoupení věci jinému správnímu soudu.

[6] Podle § 102 s. ř. s. je kasační stížnost opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (kterým je i Městský soud v Praze – srov. § 11 zákona č. 6/2002 Sb.), jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, domáhá zrušení soudního rozhodnutí; kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí.

[7] I dle konstantní judikatury lze proti usnesení o postoupení věci místně příslušnému soudu podat pouze kasační stížnost (srov. rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 2 As 21/2013 - 8, ze dne 11. 6. 2015, č. j. 9 As 91/2015 - 18, ze dne 27. 1. 2005, č. j. 6 Ads 31/2004 - 35, ze dne 28. 2. 2012, č. j. 2 As 38/2012 - 50, ze dne 21. 12. 2007, sp. zn. Nad 22/2007 atp.). V posledně označeném rozhodnutí se mj. uvádí, že *„[r]ozhodnutí krajského soudu ve věci místní příslušnosti totiž právě s přihlédnutím k závažnosti uvedeného principu musí být umožněno podrobit přezkumu Nejvyšším správním soudem, a to tím spíše, může-li se v takové věci na Nejvyšší správní soud obrátit ten z krajských soudů, jemuž byla věc postoupena.*

Může-li takovou kognici vyvolat (nikoli ve svém ústavně garantovaném právu) dotčený státní orgán, tím spíše musejí mít takovou možnost i ve svém ústavně zaručeném subjektivním právu dotčení účastníci řízení.“

[8] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že připustil kasační stížnost k věcnému projednání i přesto, že stěžovatel nezaplatil soudní poplatek a není zastoupen advokátem. Je pravdou, že v usnesení ze dne 22. 1. 2015, č. j. 10 As 252/2014 - 27, zdejší soud uvedl, že „*[k] úvaze žalobce ohledně povinnosti platit soudní poplatek za kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o postoupení věci jinému soudu Nejvyšší správní soud odkazuje na poplatkovou povinnost za kasační stížnost zakotvenou zákonem č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Z ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona vyplývá, že poplatková povinnost vzniká již podáním návrhu na zahájení řízení. Takovým návrhem je i kasační stížnost, která je dle položky 19 Sazebníku poplatků, jenž je přílohou zákona o soudních poplatcích, zpoplatněna částkou 5000 Kč. Ve věcech kasačních stížností proti usnesením o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že trvání na zaplacení soudního poplatku by v takových případech (kdy bylo krajským soudem i rozhodnuto o neosvobození žalobce od soudních poplatků) znamenalo pouhé řetězení otázky, zda měl konkrétní žalobce povinnost zaplatit soudní poplatek za jím podanou žalobu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77). V projednávané věci krajský soud rozhodoval o postoupení věci jinému soudu, což nevyvolává řetězení otázky povinnosti platit soudní poplatek.*“ Ostatně obdobně rozhodl zdejší soud i v celé řadě rozhodnutí, mj. srov. usnesení ze dne 15. 3. 2016, č. j. 4 As 50/2016 - 14. V dané věci však nelze přehlédnout, že rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, uvedl následující: „*V případě rozhodování krajského soudu o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce (ale i o jiných procesních návrzích) se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutím soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení (...). Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zaplaceno (případně se tato otázka řeší). Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.*“

[9] Byť se rozšířený senát v citovaném usnesení výslovně nevyjádřil k otázce placení soudního poplatku, resp. k otázce povinného zastoupení v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o postoupení věci místně příslušnému soudu, je zdejší soud názoru, že rozhodnutí rozšířeného senátu je nutno analogicky aplikovat i na nyní projednávanou věc. Lpění na zaplacení soudního poplatku a na povinném zastoupení advokátem ve věci, ve které stěžovatel brojí pouze proti postoupení věci jinému soudu, by odporovalo smyslu a účelu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumáno pouze to, zda byly dány důvody k postoupení věci jinému správnímu soudu. Nezmínit nelze ani konkrétní okolnosti dané věci. Případné zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku by podle názoru

zdejšího soudu porušovalo i přístup k soudu a vedlo k *denegatio iustitiae* (podpůrně srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 atp.). Z těchto důvodů připustil zdejší soud kasační stížnost k věcnému projednání.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Předmětem kasačního řízení je usnesení správního soudu (Městského soudu v Praze), kterým byla jinému správnímu soudu (Krajskému soudu v Praze) postoupena žaloba směřující proti výzvám vydaným Okresním soudem v Kladně a Okresním soudem v Nymburce, jimiž byl stěžovatel vyzván k nastoupení trestu odnětí svobody.

[13] Pravomoc soudu určuje rozsah záležitostí, které jsou soudy oprávněny projednávat a rozhodovat, přičemž je možno ji diferencovat podle jednotlivých druhů soudnictví – správní, civilní, trestní, ústavní (srov. Winterová, A. a kol. *Civilní právo procesní.* Praha: Linde, 2011, s. 23 až 24 a s. 91 až 92; či Vopálka, V. a kol. *Soudní řád správní: komentář.* Praha: C. H. Beck, 2004, s. 10).

[14] Pravomoc správních soudů je upravena v § 4 s. ř. s. Dle tohoto ustanovení rozhodují soudy ve správním soudnictví o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy („správní orgán“), dále o ochraně proti nečinnosti správního orgánu, ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, o kompetenčních žalobách, ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí a o zrušení opatření obecné povahy.

[15] Z odborné literatury (např. Jemelka, L., Podhrázký, M., Vetešník, P., Zavřelová, J., Bohadlo, D., Šuránek, P. *Soudní řád správní. Komentář.* 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 53; Winterová, A. a kol., cit. výše, s. 112), jakož i z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 26. 2. 2009, č. j. 4 Ads 127/2008 - 73, rozsudek ze dne 1. 6. 2015, č. j. 9 As 91/2015 - 17, usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. Nad 32/2011 - 42 atp.) vyplývá, že při určení pravomoci není cílem určit konkrétní soud, jenž se určitou věcí má zabývat; to se naopak děje až v rámci následné aplikace pravidel o příslušnosti soudů. Určení pravomoci a příslušnosti jsou dva odlišné, avšak na sebe navazující postupy. Jejich vztah lze popsat tak, že příslušnost vymezuje působnost jednotlivých soudů v rámci soudní soustavy mezi soudními orgány stejného druhu, kdežto pravomoc soudu ji vymezuje mimo rámec soudní soustavy (vůči orgánům vně soudní soustavy), či mezi soudními orgány odlišného druhu (soudní pravomoc civilní, trestní, atp.). Založení místní příslušnosti soudu k projednání a rozhodnutí věci vždy následuje až po založení jeho pravomoci. Pokud je zjištěno, že určitá věc nenáleží do pravomoci soudů ve správním soudnictví, je namístě, aby

soud návrh v oné věci odmítl, nikoliv aby rozhodoval o své místní nepříslušnosti a věc postupoval jinému správnímu soudu.

[16] Z uvedeného vyplývá, že nemá-li soud k rozhodování určitých věcí pravomoc, je nadbytečné posuzovat otázku místní příslušnosti.

[17] V nyní projednávané věci nelze z usnesení městského soudu dovodit, že by se tento řádně zabýval otázkou pravomoci správních soudů. Městský soud bez dalšího dospěl k závěru, že není místně příslušný a věc postoupil jinému správnímu soudu. V odůvodnění pouze uvedl, že v dané věci byla „*pravomoc soudu rozhodujícího ve správním soudnictví založena § 76 s. ř. s.*“ Toto ustanovení však pravomoc správních soudů projednat žalobu směřující proti výzvám k nástupu trestu nezakládá. Toto ustanovení umožňuje vyslovit nicotnost rozhodnutí správního orgánu (a nikoliv výzvy okresního soudu k nastoupení trestu odnětí svobody). Žádná další úvaha o pravomoci správních soudů v usnesení městského soudu uvedena není. Nejvyššímu správnímu soudu proto není zřejmé, na základě čeho dospěl městský soud k závěru, že je dána pravomoc správních soudů k posuzování předmětných výzev.

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než napadené usnesení městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, ve kterém výše vytčené vady napraví (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Pokud městský soud dospěje k závěru, že správní soudy nejsou oprávněny přezkoumávat předmětné výzvy, bude postupovat v souladu se shora citovanou judikaturou.

[19] Z důvodu, že předmětem kasačního řízení bylo usnesení o postoupení věci (a nikoliv rozhodnutí o věci samé), jakož i s ohledem na předmět řízení o žalobě, nepostupoval zdejší soud podle § 110 věta za středníkem s. ř. s. Z výše uvedených důvodů se zdejší soud nemohl zabývat ani dalšími stížními námitkami.
[20] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne v dalším řízení městský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu